

[182 b] **Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite**
Møte onsdag den 25. oktober 1972 kl. 13.

Møtet ble ledet av formannen, Helge Seip.

Til stede var: P. Borten, T. Bratteli, K.M. Fredheim, K. Frydenlund, Guttorm Hansen, A. Haugstvedt, Otto Lyng, Margith Munkebye, T. Oftedal, Erling Petersen, H. Seip, K. Willoch, L. Granli, G.A. Larsen, I. Bakken, K.J. Brommeland, R. Fjeldvær, G. Garbo, A. Hagen, Aase Lionæs, Sonja Ludvigsen, S. Nybø, S. Stray, I. Ulveseth, J.A. Vikan, B. Ingvaldsen og E. Engan (for J. Østby).

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Statsminister Korvald, utenriksminister Vårvik, handelsminister Eika, landbruksminister Moxnes, industriminister Skjåk Bræk og fiskeriminister Trygve Olsen.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet:

Fra Utenriksdepartementet: Ekspedisjonssjef Evensen, underdirektør Holland, byråsjef Ølberg, byråsjef Huslid og konsulent Tresselt.

Fra Handelsdepartementet: Ekspedisjonssjef Stokke.

Formannen: Jeg ønsker komiteens og Regjeringens medlemmer vel møtt i det første møte i den utvidede utenrikskomite.

Vi går så over til behandling av det emne som er ført opp på dagsordenen. Jeg går ut fra at alle medlemmer har fått sirkulert de dokumentene som ligger til grunn, og jeg gir ordet til statsministeren for en nærmere redegjørelse.

Statsminister Korvald: Det er på forhånd sendt ut to notater og et forslag til en søknad, og jeg går ut fra at det er unødvendig å referere disse dokumentene. Regjeringen har anmodet om dette møte i den utvidede utenrikskomite i lys av ønsket om å ha nærmere kontakt med Stortingets organer i de forhandlinger om en handelsavtale som vi nå står overfor. Det ene dokument som er oversendt, inneholder en alminnelig orientering om visse former og grunnleggende sider ved forhandlingene om en handelsavtale. Det er jo stoff som komiteens medlemmer sikkert kjenner godt til på forhånd. Det andre notatet inneholder utkast til norsk søknad med visse kommentarer. Regjeringen ville gjerne ha den utvidede komites syn på utformingen av søknaden, og samtidig gi en orientering om den fremdriftsplan som Regjeringen mener man må følge.

Så vidt Regjeringen kan forstå på de rapporter som man har fått fra ambassaden i Brussel, har vi knapp tid. [183] Regjeringen legger vekt på å få ordnet vår handelsforbindelse med det utvidede fellesskap på en slik måte at tollnedtrappingen kan begynne 1. april 1973, slik som for de andre EFTA-land som ikke har søkt om medlemskap. Tidsskjemaet er meget knapt. Vi arbeider ut fra en bestemt møterekke som EF's ministerråd har lagt opp for inneværende år. Det er Regjeringens hensikt at den norske søknad kan behandles på EF's rådsmøte allerede den 6. og 7. november. På grunn av de interne forberedelsene i Fellesskapet må den formelle søknad foreligge i Brussel senest i morgen. De faste representanternes komite

må nemlig forberede behandlingen i rådsmøte 6. og 7. november, ellers vil søknaden bli liggende over til de etterfølgende rådsmøter 4. og 5. desember. Når tiden er så knapp her, skyldes det bl.a. høstferie og slike ting der nede, noe som gjør at man må ha søknaden inn allerede nå.

Det som vil skje på rådsmøtet 6. og 7. november, vil formodentlig være at Rådet vil gi Kommisjonen i oppdrag å utarbeide utkast til forhandlingsinstruks for Kommisjonens forhandlinger med Norge. Under utarbeidelsen av denne instruks vil det sannsynligvis bli aktuelt med oppklarende drøftelser mellom Kommisjonen og de norske forhandlere. Dersom dette forhandlingsskjema holdes, vil den formelle forhandling finne sted på det rådsmøte som er fastlagt 4. og 5. desember. Hvis ikke, må man håpe at Rådet vil kunne møtes igjen 18. og 19. desember, slik at forhandlingsåpningen ikke må utsettes til nyåret. Det er på bakgrunn av dette stramme tidsskjema at Regjeringen har valgt å ville levere en knapp og generelt formet søknad. Den er altså sendt ut til medlemmene av komiteen. Dette er også i overensstemmelse med den fremgangsmåte som er anvendt tidligere ved de norske søknader av 30. april 1962 og 24. juli 1967.

Det har fra vår ambassade i Brussel vært gitt uttrykk for at en slik knapp søknad er å foretrekke i første omgang. Derimot vil det være naturlig å utdype nærmere de norske ønskemål i forbindelse med de sonderende drøftinger. Formelt bør disse ønskemål legges fram i den erklæring som det norske regjeringsmedlem vil avgi i forbindelse med den formelle åpning av forhandlingene.

Regjeringen vil selvsagt nøye drøfte de norske ønskemål for forhandlingene med alle interesserte parter og organisasjoner. Forhandlingene vil ventelig i særlig grad dreie seg om de såkalte følsomme industrivarer, fiskeriproblematikken og eventuelle norske ønsker om andre samarbeidsområder. Jeg viser i denne forbindelse bl.a. til Rederforbundets brev til Regjeringen, som har vært offentliggjort. Rederforbundet uttaler ønsket om skipsfartspolitiske konsultasjoner, så vidt jeg la merke til, en slags gjensidig konsultasjon.

Regjeringen har i Regjeringens tiltredelseserklæring også uttrykt andre saksområder hvor samarbeid mellom Norge og EF kan være aktuelt ut over handelsavtalens ramme. Dette er spørsmål som Regjeringen vil ha under overveielse og komme tilbake til senere og drøfte her i komiteen og med interesserte parter.

Når det gjelder utformingen av den norske avtale, [184] må vi formelt regne med at utgangspunktet vil være de avtaler som er inngått med andre EFTA-land, derunder Sverige. Selvsagt vil Regjeringen tilstrebe en avtale som på alle avgjørende punkter er tilpasset særlige norske krav. Det ligger i sakens natur. Det er den siden av saken som inneholdes i de dokumenter som er sendt komiteens medlemmer på forhånd.

Et annet spørsmål som har meldt seg med en gang, er den videre behandling av denne saken vis-à-vis Stortinget og dets organer. Siden vi befinner oss i en internasjonal forhandlingssituasjon, er det naturlig og selvfølgelig at den utvidede utenrikskomite i første rekke vil være kontaktorganet. Regjeringen ga i erklæringen i går uttrykk for dette og at den stadig vil konsultere den utvidede komite, og vi har der også generelt gjort rede for vårt syn på forhandlingsformen. Jeg går ut fra at

disse synspunkter vil bli utdypet i debatten på mandag og tirsdag. Bl.a. på den bakgrunn og på bakgrunn av det strenge tidsskjema som ligger foran oss, vil Regjeringen reise spørsmålet om det er påkrevd og ønskelig å legge fram en stortingsmelding ennå. Tidspresset synes kanskje på mange måter å gjøre det vanskelig hvis vi forutsetter at det vil bli realitetsforhandlinger ganske snart.

Man kan også reise spørsmålet om en mer detaljert diskusjon er tjenlig. Imidlertid har vi jo St.meld. nr. 15 om folkeavstemningen og med konklusjonen om at det ikke vil bli fremmet noe ratifikasjonsdokument om handelsavtale, liggende i Stortinget.

Regjeringen har vært inne på tanken om man kunne supplere St.meld. nr. 15 enten ved et brev eller en kort melding, slik at man kunne få en stortingsbehandling på den bakgrunn, som da kunne gjennomføres på meget kort tid. Eller det kan gjøres på den måten at man når man er kommet fram til selve erklæringen om forhandlingene som nå legges fram i Brussel, kan oversende denne til Stortinget og debattere den, f.eks. sammen med St.meld. nr. 15. Alternativet til denne fremgangsmåte er en behandling av spørsmålet bare i den utvidede komite. Personlig er jeg opptatt av tanken om at Stortinget på en eller annen måte vil ønske å behandle spørsmålet, samtidig som jeg er klar over at vi vel får en generell debatt omkring disse spørsmål allerede nå mandag og tirsdag til uken. I alle tilfelle vil Regjeringen selvfølgelig holde den utvidede utenrikskomite underrettet hele tiden.

Formannen: Jeg takker for redegjørelsen.

Når det gjelder tidsskjemaet, vil jeg gjøre komiteen kjent med at statsministeren like etter at Regjeringen var dannet, tok kontakt med meg. Han hadde da, så vidt jeg forstår, allerede hatt kontakt med den avgåtte statsminister om spørsmålet om å varsle om Norges hensikt om å søke en handelsavtale foran toppmøtet i Brussel. Jeg for min del ga da uttrykk for at slik denne sak har vært behandlet i Stortinget, syntes jeg det måtte være riktig av Regjeringen å gjøre dette med en gang, slik at man ikke tapte noen tid under forhandlingene. Under samtalen med statsministeren kom vi også til at det av tidsgrunner var hensiktsmessig at det skjedde umiddelbart, og at jeg her i dette møtet gjorde oppmerksom på at det har vært en slik kontakt. Jeg går ut fra at det ikke er noe kontroversielt spørsmål, [185] og at det har vært praktisk å ordne det på den måten; det er vel i alles interesse.

Når det gjelder den videre behandling, festet jeg meg ved at det var nevnt to datoer i de dokumentene som er sirkulert. I det første konfidentielle notat til komiteen var det nevnt en frist til 25. oktober. I det andre notatet var den 26. nevnt. Nå forstår jeg på statsministerens ord her at det er den 26. som er fristen, og at det altså er morgendagen det gjelder.

Når det gjelder den videre behandling i Stortinget, tror jeg det må være riktig at en nå arbeider slik at en ikke forsinker selve forhandlingsprosedyren. Derimot er det vel naturlig at Stortinget i en eller annen form får gi uttrykk for sin mening om dette spørsmål også utover det som blir gitt uttrykk for i den debatten som vil bli holdt mandag og tirsdag. Om det skal skje i form av et supplement til St.meld. nr. 15, som statsministeren nevnte som et mulig alternativ, eller på annen måte, legger

jeg for min del mindre vekt på, og ser det slik at her bør en være åpen for den løsning som praktisk er å foretrekke. Men jeg tror det er korrekt at Stortinget får gi uttrykk for en oppfatning innen forhandlingene er kommet for langt, om selve det prinsipp at man her har gått til forhandlinger om en handelsavtale, selv om vi jo alle er klar over at det har vært Stortingets intensjon i den situasjon som nå er oppstått.

Når det gjelder de enkelte ledd i dokumentene som er brakt inn, er det kanskje ennå noe tidlig å ta dette opp til nærmere diskusjon. Jeg vil bare si at jeg tidligere har merket meg at statsministeren flere ganger har omtalt begrepet «utviklingsklausul» i forbindelse med avtalen. Det er ikke kommet til uttrykk i regjeringserklæringen. Derimot heter det jo i dokumentet til oss fra Utenriksdepartementet at med unntak av Finland har alle de EFTA-land som har søkt avtale med EF, en slik klausul. Jeg kunne være interessert i å vite om det i dette ligger at man også på norsk side vil søke innført en slik klausul i avtalen. Jeg er klar over at man senere sikkert vil bli informert om og vil få anledning til å drøfte formen på en slik klausul.

Videre kunne det også være av interesse å få en vurdering – så langt man kan – av muligheten for å oppnå spesielle avtaler på enkeltfelter, slik som skipsfart, miljøvern, og jeg tror også at man bør ta med valutaspørsmålet. Med hensyn til det fond som nå er etablert for stabilisering av Vest-Europas valuta, er det vel mulig at det kunne være åpent også for ikke-medlemmer av EF, og jeg skulle tro at det var naturlig for Norge å vurdere om ikke vi også er interessert i å delta i en slik vest-europeisk valutastabilisering, også med den tilknytningsform som handelsavtalen representerer.

Knut Frydenlund: Når det gjelder det omsendte utkast til søknad, er det knapt og generelt formet, som det heter i følgenotatet, og jeg har ingen kommentarer til det.

Når det gjelder hovednotatet, er det en faktisk beskrivelse av situasjonen. De forskjellige problemområder er her tatt opp og nevnt, uten at Regjeringen har tatt noe standpunkt til dem, forståelig nok. Og jeg ser det slik at vi heller ikke har noen foranledning her og nå til å gi uttrykk for standpunkter på de forskjellige områder. Vi vil når det gjelder disse områdene, vente på utspillet fra Regjeringen, og så komme tilbake til disse spørsmål etter hvert.

[186] **Kåre Willoch:** Utviklingen har jo vært slik at det er blitt svært knapp tid til å behandle selve søknaden i dette forum. På grunnlag av det jeg har kunnet se av det omsendte materiale, vil jeg anta det er riktig å sende en slik søknad, og omstendighetene forbyr vel å gjøre den mer utførlig i denne omgang. Jeg har ikke andre kommentarer til teksten enn at jeg stusset over ordvalget «andre EFTA-land som ikke har søkt om medlemskap». Som Regjeringen er klar over, har Norge søkt om medlemskap, og den bør kanskje formulere seg slik at det fremgår at man er klar over at Norge står i en noe annen stilling enn de EFTA-land som ikke har søkt om det.

Ellers forstår jeg at Regjeringen venter at det vil fremkomme synspunkter på forhandlingsopplegget under erklæringsdebatten, og det tror jeg også det vil gjøre. Jeg har forskjellige synspunkter å komme med, og jeg er enig i at det kan være like godt å gi uttrykk for disse da. Jeg forstår også av det som er sagt, og av de omsendte papirer, at vi senere vil få en langt mer utførlig drøftelse før man legger frem mer substansielle ønskemål overfor EF, og finner det i likhet med hr. Frydenlund riktig å komme tilbake til disse spørsmål senere.

Statsministeren reiste spørsmålet om hvorledes man her skulle kommunisere med Stortinget. Jeg har tidligere uttalt at jeg synes det er rimelig å vente en stortingsmelding, og jeg legger vekt på at man kan innhente synspunkter i Stortinget på spørsmål som bør tas opp under forhandlingene. Jeg har vanskelig for å se fordelene ved alternativet at Regjeringen legger frem et supplement til en annen melding som så vidt jeg kan skjønne, gir svært svak foranledning for supplement med betraktninger om innholdet av en frihandelsavtale. Jeg er heller ikke klar over hvilke fordeler Regjeringen vil oppnå ved å sende et brev. Så vidt jeg kan forstå, er den vesentligste forskjell mellom et brev og en melding at det konstitusjonelle ansvar er noe uklarere når det gjelder brev enn melding, mens innholdet vel i det vesentlige bør være det samme. Jeg er imidlertid enig i at man her bør få en noenlunde rask saksbehandling. Jeg har regnet med at Regjeringens medlemmer vil være forberedt på å kunne levere noe fra seg forholdsvis raskt, og har bygd på det som forutsetning for mitt råd. I den utstrekning man ønsker å innhente synspunkter i Stortinget, vil det være ønskelig at det også foreligger synspunkter fra Regjeringen.

Gunnar Garbo: Et par norske radioreportere meldte fra Brussel i går at de hadde fått inntrykk av at man der på kommisjonshold la opp til en noe raskere forhandlingsprosedyre enn man hadde regnet med i Norge. Etter det de sa, hadde man på kommisjonshold gitt uttrykk for at man regnet med at man kunne avgi et foreløpig forhandlingsmandat fra Ministerrådet til Kommisjonen allerede 6. og 7. november, slik at realitetsdrøftelsene skulle kunne komme i gang for fullt alvor og med ganske stor kraft allerede i november måned. Jeg vet ikke om Regjeringen har noen kommentarer til de synspunktene.

[187] **Statsminister Korvald:** Jeg bekrefter først det formannen sa om den kontakt jeg hadde med ham når det gjaldt den viljeserklæring som Regjeringen sendte ut den 18. oktober. Videre bekrefter jeg at vi har en respitt til i morgen – den 26. oktober. Nå oppfatter jeg komiteen slik at man er enig i at søknaden blir sendt, og vi vil da sannsynligvis sende den i løpet av dagen.

Når det gjelder uttrykket «utviklingsklausul», som formannen spurte etter, vil jeg si at Regjeringen har valgt formuleringen «andre områder», men man er innstilt på at man må ha en klausul à la den svenske, uten at man har fått drøftet dette. Man har brukt uttrykket «andre områder», og jeg har allerede nevnt ett område. Regjeringen har ikke fått tid til å drøfte de andre spørsmål, men vi har også hatt de samme områder i tankene som formannen nevnte.

Når det gjelder behandlingen, er det riktig at tidsnøden har gjort at vi ikke har kunnet legge fram noe mer reelt innhold overfor komiteen i dag. Regjeringen er fullt klar over at den senere må legge fram sine synspunkter og så få komiteens syn på disse. Hvordan dette skal legges fram for Stortinget, vil da Regjeringen drøfte videre. Jeg vil bare skyte inn at vi også der har knapp tid hvis en drøftelse skal få noen betydning. For det første må en eventuell melding – med det innhold man kan gi den – komme til Stortinget meget raskt. Deretter må Stortinget foreta en rask behandling. Jeg antyder at dette må behandles kanskje allerede i midten av november eller i siste halvdel av november hvis drøftelsen skal ha noen betydning. Dette er forhold som man må ha i minne når man arbeider med denne saken. Det kreves i det hele rask saksbehandling.

Når det gjelder spørsmålet fra hr. Garbo, vil jeg si at Regjeringen har valgt å holde seg til ambassadens notater og utsagn og har funnet at man ikke kan tillegge de uttalelser som kom i radio i går kveld, noen vekt. Vi har notat så sent som i dag fra vår ambassade, og vi holder oss til de offisielle organer på dette området og på andre områder også i denne sammenheng.

Svenn Stray: Jeg vil gjerne si at når det gjelder behandlingsmåten, synes jeg at det må være nokså maktpåliggende at Regjeringen nå omgående fremlegger sitt syn på hvordan saken skal gripes an. Jeg tenker ikke bare på forhandlingstaktikken, det er ikke det vesentlige, men også på hva man skal sikte på å oppnå gjennom de forhandlinger man nå innleder. Dette må legges frem for Stortinget. Det har vel alltid vært en forutsetning at skulle det inntreffe en vesentlig endring i Norges situasjon i forhold til De europeiske fellesskap, skulle Stortinget få anledning til å drøfte dette på nytt.

Det er riktig at det er knapp tid, men Regjeringen må jo under enhver omstendighet gjøre seg opp en mening om hvilke linjer den ønsker å satse på. Er den i stand til å gjøre det, tar det vel ikke så mange timer å sette det ned på papiret. Og når meldingen er kommet til Stortinget, har Regjeringen gjort sin plikt. Hvor fort eller sent Stortinget arbeider, er selvfølgelig [188] Stortingets ansvar. Men at Stortinget snarest må få en melding om hvordan Regjeringen tenker å gripe an den nye politiske situasjon som vil være av meget stor og fundamental betydning for vårt land, synes jeg ikke det kan være noen tvil om.

Bernt Ingvaldsen: Jeg har lyst til å si et par ord om stortingsbehandlingen. Den har vært nevnt både av statsministeren og av formannen.

Så vidt jeg kan se, er situasjonen at det siste Stortinget har behandlet, er innstillingen fra utenrikskomiteen i vår, hvor konklusjonen var at Stortinget ikke skulle ta noe realitetsstandpunkt til forhandlingsresultatet når det gjelder medlemskap, før etter folkeavstemningen. Det vil med andre ord si at det Stortinget hittil har basert det hele på, er forhandlingene om medlemskap. Det må da vel være riktig at Stortinget på en eller annen måte formelt endrer det standpunktet hvis vi skal gå inn for forhandlinger om en handelsavtale eller «en avtale» som det står.

Vi har nå fått St.meld. nr. 15, hvor den tidligere regjering opplyser at den ikke vil fremme forslag om ratifikasjon. Den kunne man for så vidt behandle. Men jeg vil synes det var naturlig at Regjeringen fremlegger sitt syn på situasjonen, hva også andre har fremholdt. Rent formelt var det kanskje vel så riktig at Stortinget tok sitt standpunkt med hensyn til resultatet av folkeavstemningen først, men jeg kan ikke se at det egentlig skulle være noe i veien for å kombinere dette. Da ville man også spare en del tid. Det må etter min mening også være slik at før Regjeringen åpner forhandlinger, bør forhandlingsopplegget på vesentlige punkter – rammen og det hele – være godtatt av Stortinget.

Jeg vet ikke hvordan man ser på dette, men jeg kan vanskelig tenke meg at Regjeringen kan forhandle om dette uten at den har gjort rede for enkeltprinsippene.

Karl J. Brommeland: Regjeringen har bedt om en reaksjon på hvordan den utvidede utenrikskomite ser på Stortingets videre behandling, og enkelte har reagert. Men jeg savnet en uttalelse på det punkt fra hr. Frydenlund, som talte på vegne av Arbeiderpartiets gruppe.

Jeg ser det slik at jeg kan ikke skjønne at det kan være riktig å unnlate å gi Stortinget anledning til å drøfte dette spørsmål. Det er riktig, som det har vært nevnt her, at det er full anledning mandag og tirsdag under trontaleordskiftet og debatten om regjeringserklæringen til å komme inn på disse synspunktene. Men dette kan bare bli ganske begrenset for så vidt som debatten mandag og tirsdag skal dreie seg om hele trontalen og hele regjeringserklæringen. Og vi kjenner også til at det er sterkt begrenset hvem som får slippe til i en slik debatt. Jeg vil derfor finne det riktig at det blir en særskilt anledning for Stortinget til å drøfte den nye situasjon og da på grunnlag av en melding, som vel er det beste, eller et tillegg. Hvordan det [189] skal gjøres, må man komme tilbake til, men jeg synes ikke Stortinget som sådan bør holdes utenfor, slik at man ikke får gitt uttrykk for sine synspunkter i den nye situasjon.

Trygve Bratteli: Ved siden av de formelle spørsmål er det vel viktig å feste oppmerksomheten ved det som er det reelle, nemlig det norske forhandlingsgrunnlag når en skal forhandle om en avtale. Der er det klart, synes jeg, at uansett hvordan en vil behandle det, må utspillet komme fra Regjeringen. Verken denne komite eller noe annet organ kan etter mitt skjønn med noen fordel konkret behandle et forhandlingsopplegg før det foreligger et utkast fra Regjeringen. Og det notat som foreligger her, er ikke et slikt opplegg. Det er mer en beskrivelse av et problem som sannsynligvis vil reise seg, men det er ikke et uttrykk for Regjeringens politikk.

På det innledende trinn til forhandlinger som en nå står, er vel for så vidt utformingen av det som skal være det norske forhandlingsopplegget, det viktigste av de spørsmål som foreligger. Her tror jeg ikke at erklæringsdebatten mandag og tirsdag vil bringe noe særlig av verdi. Bl.a. er det veldig vanskelig å ta en åpen, offentlig debatt om konkrete antatte detaljer i et forhandlingsopplegg før en har fått et samlet grunnlag for Regjeringen. Når et slikt utkast til forhandlingsgrunnlag

foreligger fra Regjeringen, kommer spørsmålet om i hvilken utstrekning det skal behandles. Det er helt klart at det må til denne komite. Hvor vidt det teknisk skal utformes som en melding og deretter komme til samlet storting, står for meg noe uklart. En vil her komme i konkurranse mellom nødvendig tempo av hensyn til forholdet mellom vårt land og Fellesskapet på den ene siden og ønsket om stortingsbehandling på grunnlag av en melding på den andre siden. Det er vanskelig å vurdere før en kan se klart hvordan det kan komme til å ligge an. Men under alle omstendigheter er det vel slik at det Stortinget eventuelt kan vedta i denne sammenheng, er å gi uttrykk for at det er innforstått med at det blir ført forhandlinger med Fellesskapet om en handelsavtale. Jeg har vanskelig for å tenke meg at Stortinget gjennom forhåndsvedtak kan gi uttrykk for hva innholdet skal være i en avtale som det skal forhandles om med en annen part.

En annen sak er at vi kjenner til fra markedsbehandlingen i Stortinget at fraksjoner og for den saks skyld komiteer i alminnelige ordelag kan gi uttrykk for ønskemål og siktepunkter. Men jeg kan ikke skjønne at det overhodet vil være hensiktsmessig i en forhandling av internasjonal karakter så å si å vedta i punkter i Stortinget hva en pålegger Regjeringen at avtalen skal inneholde. Jeg tror ikke det er noen praktisk mulighet.

Jeg for min del er vesentlig opptatt av realiteten i dette: For det første at Regjeringen får klart for seg selv hva den mener forhandlingsgrunnlaget skal være, og at en deretter får en forsvarlig behandling i denne komite, eventuelt også i det samlede Storting, av det.

[190] **Formannen:** Jeg vurderer det slik at på en eller annen måte bør det samlede Storting trekkes inn, selv om jeg er helt enig med hr. Bratteli i at det da bare kan bli tale om votering over formen handelsavtale, eventuelt en mer generell tilslutning til enkelte linjer der. I en så viktig sak tror jeg det er riktig at ikke bare de som er representert i dette forum, som tross alt bare er en sjettedel av Stortinget, men at også Stortingets øvrige fem sjettedeler har mulighet til å delta i et ledd i behandlingen og gjøre sitt syn gjeldende. Men jeg mener samtidig, som jeg var inne på i mitt første innlegg, at dette må skje på en slik måte at man ikke taper tid i forhold til forhandlingenes gang. En konsekvens av det blir da at detaljopplegget naturligvis må behandles her i denne komite. Den har vært det forum som man har konsultert når det har gjeldt detaljer tidligere, og det må den være fortsatt. Det kan ikke være slik at man drøfter strategien når det gjelder fiskeriforhandlingene osv, i åpent Storting og kommer fram til konklusjon der.

Jeg har et spørsmål som gjelder de politiske konsultasjoner som Norge har deltatt i de siste par år. Er de nå avbrutt for vårt vedkommende, eller deltar vi, eller har vi forholdt oss passive, slik at en verken kan si det ene eller det andre?

Statsminister Korvald: Jeg kan ta det siste først. Disse konsultasjoner er så vidt jeg har oppfattet, ikke ført videre. Jeg går ut fra at hr. Bratteli kan bekrefte det.

Jeg bad om ordet nettopp til det problem hr. Bratteli og nå formannen nevnte, og som jeg har vært opptatt av, nemlig hvordan man skal få Stortinget «innforstått»,

som hr. Bratteli kalte det, med at det skal føres forhandlinger om en handelsavtale. Jeg føler at der er noe her som ikke er helt i orden, for å si det slik, og at man må finne formen. Her er kryssende hensyn mellom tid og form og selvfølgelig også til en viss grad innhold. Regjeringen er klar over at man ikke kan legge fram detaljer om forhandlingssituasjonen osv. i et åpent møte. De må som tidligere behandles i denne komite. Når det gjelder den generelle utformingen av forhandlingsgrunnlaget, kan jeg bare si at Regjeringen vil vurdere dette nærmere med det aller første, for man må jo i alle tilfelle handle raskt, og så komme tilbake til komiteen med saken.

Guttorm Hansen: Jeg vil gjerne si noen få ord om behandlingen. Jeg forstår godt det behov som melder seg for å få drøftet denne saken i Stortinget. Jeg tror likevel jeg vil advare litt mot at man får en drøfting i Stortinget av denne saken før Regjeringen har forelagt sitt forhandlingsopplegg her i denne komite. Jeg føler meg ikke særlig glad ved tanken på en stortingsdebatt før Regjeringen har klargjort hva den ønsker med sitt forhandlingsopplegg. Jeg må derfor be om at Regjeringen tar det med når den overveier på hvilken måte Stortinget samlet skal bringes inn i denne saken.

[191] **Bernt Ingvaldsen:** Det var bare et spørsmål. Hvis Regjeringen kommer med en melding om forhandlingsopplegget, må den gå til en komite og så vil det bli fremlagt en innstilling. Man vil få drøftelser i komiteen. Kunne det bli denne komite? Jeg vil be formannen og utenrikskomiteen overveie det.

Formannen: Jeg tror det naturlige da ville være at man fikk den samme behandling som vi hadde for markedssaken i slutfasen tidligere, at det blir den vanlige utenrikskomite som behandler saken – vi har jo også St.meld. nr. 15 der – og at debatten i stortinget skjer på det grunnlaget, men at alle detaljer og den nærmere, løpende orientering om forhandlingsopplegget blir holdt innenfor disse veggene. Det er i all fall min rent umiddelbare reaksjon.

Er det da flere som vil ha ordet? – Hvis ikke, kan vi resymere dette møtet slik: At komiteen er enig at det nå sendes en søknad med sikte på at Norge trer i forhandlingsposisjon om en handelsavtale, videre at Regjeringen så snart som mulig presenterer et forhandlingsopplegg for Stortinget, og at man når Regjeringen har det opplegget klart, også søker en hensiktsmessig form for å få hele Stortinget med i en behandling av saken, men at detaljbehandlingen fortsatt som nå skal foregå her i komiteen.

Statsminister Korvald: Jeg har ikke noe imot dette resymé, men jeg vil bare presisere at punkt 2 altså er at vi kommer tilbake hit med et forhandlingsopplegg og her også drøfter behandlingen overfor Stortinget.

Guttorm Hansen: Ja, på det grunnlag kan jeg slutte meg til det.

Bernt Ingvaldsen: Formelt ville jeg ha foretrukket om Stortinget kunne gitt grønt lys for forhandlingene før denne komite gir sin tilslutning til at man anmoder om forhandlinger, men det er det kanskje ikke mulig å gjøre, og da må man bøye seg for det rent praktiske. Men denne komite har formelt ikke noen adgang til å endre situasjonen når det gjelder forhandlingene.

Kåre Willoch: Jeg stusset litt ved statsministerens siste bemerkning om at Regjeringen skulle komme hit med et forhandlingsopplegg, og at man deretter skulle drøfte håndteringen av dette overfor Stortinget. Jeg vil da bare be om at man ikke skaper en slik tidssituasjon at den i seg selv forbyr utarbeidelse av en stortingsmelding. Jeg tror det er praktisk at Regjeringen straks setter i gang arbeidet med en stortingsmelding. [192] De som eventuelt ikke er sikre på at den bør fremlegges som melding, kan jo betrakte den som en *eventuell* stortingsmelding. Vi kan komme i den situasjon hvis man først skal ha en lang drøftelse på et senere tidspunkt i denne komite, at spørsmålet om stortingsmelding rett og slett er avgjort ved den tid man da allerede har brukt.

Når det så gjelder det andre, om å få grønt lys i Stortinget for forhandlinger om en frihandelsordning, kan vi jo trygt ta den realitet til etterretning at det er tilslutning i Stortinget til forhandlinger om dette. Forholdet er jo også at Regjeringen allerede har varslet EF om at Norge ønsker forhandlinger om en frihandelsordning, slik at det allerede er umulig å koble Stortinget inn før dette varsel blir gitt. Selvfølgelig foreligger det her et formspørsmål som også må løses, men det må ikke komme i veien for noen realitet under sakens utvikling.

Formannen: Er det flere som ønsker ordet? – Da så ikke er tilfelle, erklærer jeg møtet hevet.

Møtet hevet kl. 13.50.